

Overweging Kerstnacht 2012 – Bennekom door pastor Adri van Dijk
Lezingen: Jesaja 9, 1-3 en 5-6; Lucas 2, 1-14

Toen ik bij de voorbereiding de eerste zin las van de eerste lezing, moest ik onmiddellijk denken aan Syrië. “Het volk, dat wandelt in duisternis, ziet een helder licht.” Een beetje cynisch dacht ik: ja, het ziet nu alleen nog maar de lichtflitsen van de raketten, die worden afgevuurd door Migs en helikopters.

Er zijn politici, die echt het einde van het regime van Assad zien aankomen. China is geen trouwe bondgenoot meer, de “rebellens” winnen terrein. Maar hij is een taaie rakker, en terecht zijn er heel wat mensen, die zeggen/denken: “ik moet het eerst nog maar zien gebeuren”.

Als je de tekst van deze eerste lezing leest, krijg je het idee, dat het allemaal al werkelijkheid is (“het volk ziet een helder licht, Gij hebt hun blijdschap vermeerderd”), maar in feite moet het allemaal nog gebeuren..We zouden dan beter kunnen vertalen met: “het volk zal een helder licht zien” enz.. Jesaja zegt het over een kind dat pas is geboren, een troon opvolger, en hij gelooft er heilig in dat er, als hij volwassen zal zijn en zal gaan regeren, betere tijden zullen aanbreken. Hij geeft het kind al bijzondere namen: dappere held, hij die sterk is om een goed beleid uit te voeren, hij zal een vader voor zijn volk zijn en als climax: hij zal een vrede vorst zijn, hij brengt vrede tot stand voor zijn volk. Je vraagt je af, waar Jesaja het lef vandaan haalt om zoiets al op voorhand te zeggen?

Het zou ook kunnen zijn, dat u bij de eerste zin van deze lezing dacht aan het Amerikaanse volk, getroffen, opgeschrikt door de zinloze moord op zoveel kinderen. “Ze was een meisje, dat altijd vrolijkheid bracht”, zei een ontroostbare vader, “ik ben er trots op haar vader te zijn”. “We moeten veranderen” zei Obama, niet alleen president, maar ook vader van twee jonge kinderen. “Het kan toch niet zijn, dat dit soort afschuwelijke gebeurtenissen, regel zijn?”

Hij spreekt over een andere, nieuwe toekomst: “we moeten onze verantwoordelijkheid nemen”. Maar de correspondent strooit met twijfels: willen de republikeinen de democraten wel een succes gunnen? kan je een machtige wapenlobby tot verandering brengen? kan het recht op wapens, vroeg iemand, niet gewijzigd worden in een mogelijkheid van wapens? recht op wapens? recht op vrede toch? Is vrede niet oneindig belangrijker dan geld, met wapens verdiend?

Hoe kan de profeet Jesaja spreken over koninkrijk, dat gegrondvest zal zijn op recht en gerechtigheid? Hoe kan een president spreken over een andere, betere samenleving? Hoe kunnen wij geloven in een toekomst? We kunnen alléén zo denken en spreken op grond van: vertrouwen, - vertrouwen dat het anders kan, beter kan.

* Soms moeten we ons zelf tot de orde roepen, dat we dat geloof in de verandering niet verliezen, moeten we tegen ons zelf zeggen: leg je niet bij een negatieve houding neer, denk niet dat het onvermijdelijk is...

* Ja, we hebben ook meerdere keren in ons land moeten meemaken, dat jongeren er niet meer in geloofden, “ik ben mijn hele leven al gepest. waarom zou ik nog kunnen hopen op een andere toekomst, andere reacties, andere klasgenoten?”. Ondanks de goede zorg en liefde van hun ouders konden ze te weinig licht, goedheid ervaren van de omgeving, waarin ze leefden.

En vertrouwen is een ander woord voor: geloven, dat spreekt uit talloze verhalen, gedachten, en belijdenissen zoals we die in de Schrift vinden. Vertrouwen dat wij en dat onze wereld, hemel en aarde, gedragen worden door een God, die een God is van het licht en niet van het duister, van de hoop en niet van de wanhoop, van goedheid en liefde en niet van wapens en dood. Zeker, wij moeten er alles aan doen, wat in onze mogelijkheden ligt, maar uiteindelijk

steunen we op een God, die door ons en met ons de wereld en ons mensen redt. Of om het te zeggen met de laatste woorden van de eerste lezing: “De ijver van de Heer der hemelse machten brengt het tot stand”. In onze wereld, in onze samenleving, ons land, in onze kerk.

Kind ons gegeven, zoon ons geboren. Kwetsbaar en klein. Het telde eigenlijk niet mee. Geboren in een uithoek van de toenmalige bekende wereld, onbekend. Mocht geen plaats hebben in een fatsoenlijk onderkomen en doodgewone herders zijn de eersten, die dit kind vinden. Het kerstverhaal vat eigenlijk al in een notendop het hele evangelie samen, want het leven van deze mens wordt geen succesverhaal: vaak niet begrepen, misverstaan, want Hij ging om met gewone, zondige mensen. Hij ging om met uitgestotenen en werd zelf uitgestoten, in de steek gelaten door zijn vrienden, naar de galg gebracht – een smadelijke dood... Maar dat was niet het einde, want het licht wint het van de duisternis, liefde van de haat, leven van de dood. “Elk kind dat wordt geboren, is het teken dat God nog gelooft in deze wereld”.

Een van de titels van het kind is: Redder, bevrijder.

Met een groepje collega's spraken we enkele weken geleden, wat meditatief over de lezingen van deze nacht. We dachten met name na over de titels: “Redder, Bevrijder”, want een van de titels, die in de eerste lezing aan het prinsenkind gegeven wordt, is: Redder, Bevrijder. En onze inleider legde ons vragen voor als: “Heb jij bevrijding nodig? en waarvan? en waartoe?” Een van de groep zei: soms voel ik, dat ik opgesloten ben in mij zelf en dan verlang ik er naar daarvan bevrijd te worden. En in mijzelf voel ik goed en kwaad en dan verlang ik naar heelheid, naar een mens te zijn uit één stuk, al weet ik zelf niet hoe.

Ik verlang er naar, zei een ander, dat ik bevrijd word van oppervlakkigheid, want ik wil zoeken naar echtheid en naar verdieping. Mystiek is loslaten om scherper te zien.

Een ander zei: de bevrijding is al gebeurd - door Jezus, maar ik moet dat nu meehelpen realiseren. Ik leef in vrijheid, als het maar niet ten koste gaat van hen, die tekort komen. Ik moet me er voor openstellen, het toelaten en durven zijn als een kind, ik moet durven verwonderen zoals een kind dat kan.

Een ander haalde de woorden van de mysticus Eckhart aan, die spreekt over de godsgeboorte in jou. Jij moet ruimte in je maken, waar plaats kan zijn voor God, waar God geboren kan worden. Daarvoor moet je je leegmaken, en ontvankelijk zijn zoals Maria kon ontvangen. Tot slot zei een van de deelnemers: kerstmis is niet iets van één dag, maar van elke dag. Je vrij laten maken, vrij om het goede te doen en je bij de hand laten nemen door Jezus, die mensen wilde redden, telkens weer, wie dan ook, zonder onderscheid.

Het koor zong in de tussenzang: “heden zult gij zijn glorie aanschouwen, heden zult gij het Licht aanschouwen”. Heden, niet toen, heden, vannacht, vandaag, morgen, elke dag.

- als de heerser in Syrië ten val komt,
- als de heerser in ons ten val komt,
- als het wapenbezit in Amerika wordt teruggedrongen en niemand naar de wapens grijpt,
- als wij ons de wapens van achterdocht en aanval uit handen laten vallen,
- als kinderen, jongeren zich niet meer oefenen voor strijd en pestering,
- als wij in elkaar vooral het goede willen zien.

Ja, wat een visioen:

“zoals de zeebodem bedekt is met water,
zo zal de aarde met vrede bedekt zijn”!

Ik wens u de vrede van kerstmis toe, - voor elke dag.